
PÅKJØRSLER OG KOMMUNALE ETTERSØK AV VILT

Averøy kommune 2021



Rådyrkalv med avkappede bakbein av en slåmaskin, funnet og avlivet etter ettersøk. Foto: Dag Bjerkestrand

Innhold

1. Kommunens lovpålagte oppgave	2
2. Viltbestandene i Averøy	2
3. Organisering og varslingsrutiner ved viltpåkjørsler.....	2
4. Innmeldte viltpåkjørsler og skadd/sykt vilt i 2021	4
5. Registrerte viltpåkjørsler siste 10 år.....	5
6. Utfall av påkjørsler og ettersøk i Averøy i 2021	6
7. Kommunalt viltfond.....	6
8. Bruk av viltfondet i Averøy kommune 2021.....	7
Kostnader ved kommunale ettersøk.....	7
10. Utfordringer.....	9
Manglende meldinger om viltpåkjørsler til politiet	9
Manglende merking av påkjørselstedet.....	9

1. Kommunens lovpålagte oppgave

I henhold til Viltloven med forskrifter har kommunen ansvar for avliving/ettersøk når storvilt er skadd i forbindelse med påkjørsler i trafikken eller er skadet eller sykt av andre årsaker. Kommunen har også et ansvar i situasjoner der storvilt er skadeskutt under ordinær jakt og som ikke finnes i løpet av første dag.

2. Viltbestandene i Averøy

I Averøy er det en relativ stor bestand av rådyr, en middels/høy bestand av hjort og en liten bestand av elg. Averøy er av de største rådyrkommunene i Møre og Romsdal. I 2021 ble det skutt 433 hjort og 152 rådyr.

3. Organisering og varslingsrutiner ved viltpåkjørsler

Ved årsskiftet 2019/2020 utlyste Averøy kommune en tilbudskonkurranse for utføring av offentlige ettersøk. 3 foretak fikk avtale/kontrakt gjeldende i fire år fra 1.april 2020.

Hvert foretak/ ekipasje består av en ettersøksjeger som har videregående kurs i ettersøk, kurs i arbeidsvarsling, godkjent ettersøkshund, skilt, synlighetsklær, forsikringer, egnet bil og annet utstyr som behøves for utføre slikt arbeid.

De 3 ettersøksjegerne inngår i en vaktturnus der det alltid er en ettersøksjeger på vakt klar til å rykke ut 24 timer i døgnet 365 dager i året. Etter endt oppdrag blir informasjon og kartfesting av hver enkelt påkjørsel registrert i Hjorteviltregisteret.

Kommunen har laget en arbeidsvarslingsplan som er godkjent av Statens vegvesen. Ved påkjørsler av vilt hvor det skal iverksettes ettersøk setter ettersøksjegerne opp skilt i henhold til denne planen før ettersøket påbegynnes.

Bilførere som kjører på vilt har en lovpålagt plikt å varsle politiet (tlf 02800). Dersom det påkjørte viltet ikke ligger dødt på stedet ringer politiets operasjonssentral til vår vakttelefon og ettersøksjegeren som har vakt rykker ut til skadestedet.

Dersom dyret er dødt varsler politiet veimeldingssentralen som igjen varsler vegvesenets kontraktør (Mesta) for fylkesveiene. Ved døde dyr på kommunale veier varsler politiet kommunen.

De kommunale ettersøksjegerne tar CWD-prøver av dødt hjortevilt 1 år og eldre som under oppdrag blir avlivet eller funnet dødt.

Eide Ettersøksring AS har avtale med Mesta om henting av dødt vilt på fylkesveiene i Averøy og registrerer hvert oppdrag inn i Hjorteviltregisteret, inkl. kartfesting. Eide ettersøksring tar CWD-prøver av hjort og rådyr som er 1 år og eldre, og får en kompensasjon for dette på 500 kr pr prøve fra kommunen.

Kommunen får kompensasjon fra Miljødirektoratet på 500 kr for hver CWD-prøve.

På grunn av denne organiseringen har vi en meget god oversikt over innmeldte vilt påkjørsler i Averøy kommune, samt at det også blir tatt CWD-prøver av dødt hjortevilt som fjernes av Mesta.



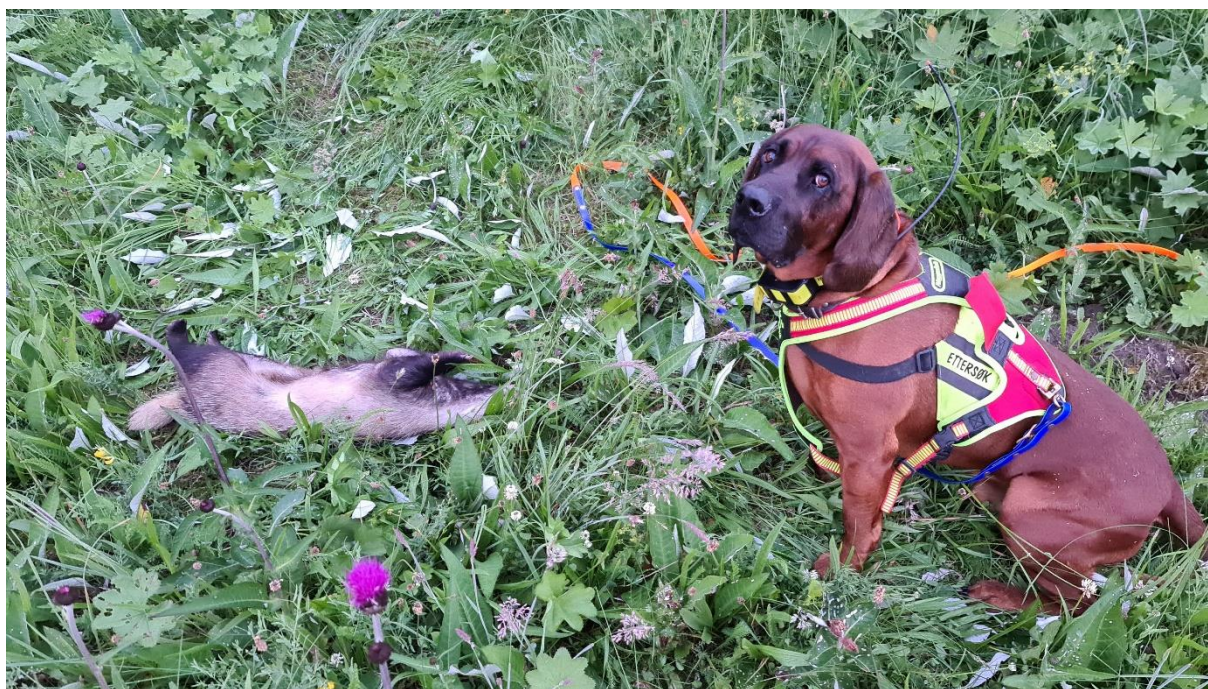
Påkjørt rådyr funnet dødt etter ettersøk.

Foto: Dag Bjerkestrand

4. Innmeldte viltpåkjørsler og skadd/sykt vilt i 2021

Tabell 1. Registreringer i Hjorteviltregisteret for Averøy kommune i perioden 01.01. – 31.12.2021

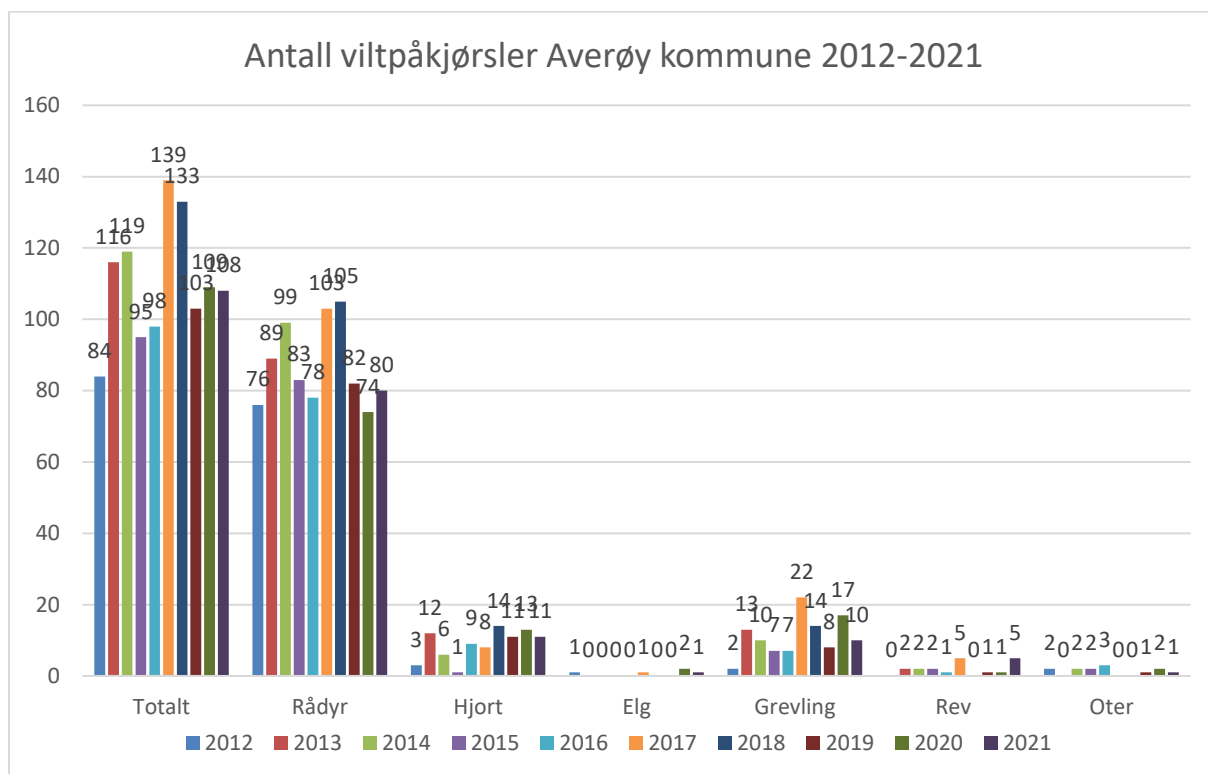
Årsak: Trafikk	Rådyr	Hjort	Elg	Grevling	Rev	Oter	Sum			
Avlivet etter ettersøk	19						19			
Avlivet på stedet	15	2		2		1	20			
Funnet død etter ettersøk	2			1			3			
Observert – antatt uskadd	4	1					5			
Ettersøk avsluttet - ikke funnet	13	4	1				18			
Dødt på stedet	27	4		7	5		43			
Ikke angitt utfall							0			
Sum	80	11	1	10	5	1	108			
Årsak: Sykdom, skade eller andre årsaker	Rådyr	Hjort	Elg	Grevling	Rev	Oter	Hegre	Måke/gås	Havørn	Sum
Avlivet etter ettersøk	2									2
Avlivet på stedet	5	1			1	2		2		11
Funnet død etter ettersøk										0
Observert – antatt uskadd	1								1	2
Ettersøk avsluttet - ikke funnet	11				1			1		13
Dødt på stedet	3									3
Ikke angitt utfall										0
Sum	22	1	0	0	2	2	0	3	1	31
Årsak: Trafikk, sykdom, skade eller andre årsaker	Rådyr	Hjort	Elg	Grevling	Rev	Oter	Hegre	Måke/gås	Havørn	Sum
Avlivet etter ettersøk	21									21
Avlivet på stedet	20	3		2	1	3		2		31
Funnet død etter ettersøk	2			1						3
Observert – antatt uskadd	5	1							1	7
Ettersøk avsluttet - ikke funnet	24	4	1		1			1		31
Dødt på stedet	30	4		7	5					46
Ikke angitt utfall										0
Sum	102	12	1	10	7	3	0	3	1	139



Påkjørt grevling funnet død etter et kort ettersøk.

Foto Dag Bjerkestrand

5. Registrerte viltpåkjørsler siste 10 år



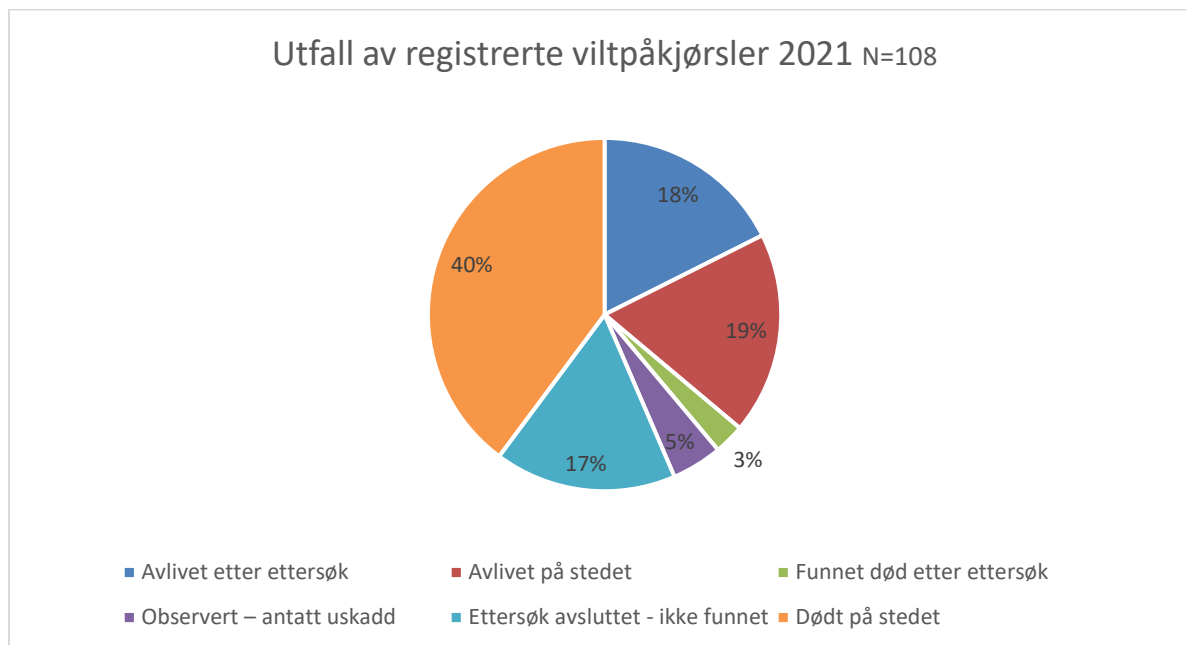
Figur 1. Utvikling i antall registrerte viltpåkjørsler i Averøy siste 10 år, 2012-2021. F.o.m. 1.januar til og med 31. desember.



Påkjørt hjort i en hjorteflokk på Hoel.

Foto. Dag Bjerkestrand

6. Utfall av påkjørsler og ettersøk i Averøy i 2021



Figur 6. Utfall av viltpåkjørsler i prosent. Averøy kommune i perioden 01.01.-31.12.2020.

4 av 10 påkjørsler av vilt i trafikken ender med at dyret dør på stedet.

4 av 10 påkjørsler ender med at dyret enten blir avlivet på stedet eller under ettersøket, blir funnet dødt under ettersøket eller blir observervert og antatt uskadet.

2 av 10 påkjørsler ender med at ettersøket avsluttes uten at en kommer innpå dyret. Under ettersøket er det vanligvis ingen tegn til at disse dyrene er alvorlig skadet.

7. Kommunalt viltfond

Kommuner der det er adgang til jakt etter elg og/eller hjort skal etablere et kommunalt viltfond. Bruken av viltfondet reguleres av *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort*.

Inntekter til viltfondet:

- Fellingsavgift for elg og hjort
- Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet
- Fondets avkastning
- Inntekter fra vilt skutt av kommunen og fallvilt
- Eventuelle kommunale avsetninger

Viltfondet kan brukes til:

- Tilskudd til tiltak for å fremme viltforvaltning, styrke kunnskap om viltet, jaktorganisering mm. i kommunen
- Dekke kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i kommunen
- Tiltak for å forebygge skader på landbruksnæring voldt av hjortevilt

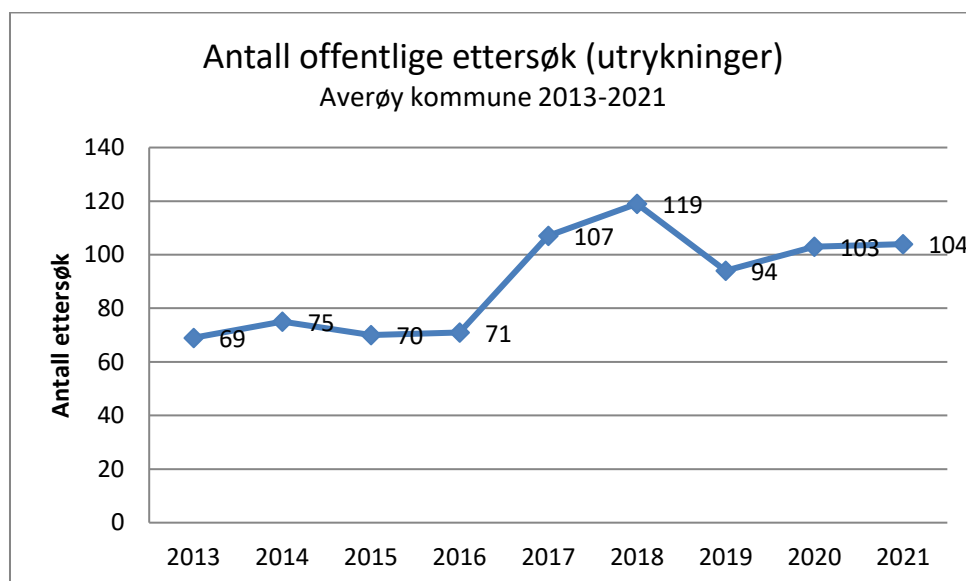
8. Bruk av viltfondet i Averøy kommune 2021

Tabell 2. Regnskap for viltfondet i Averøy kommune 01.01.2021 - 31.12.2021

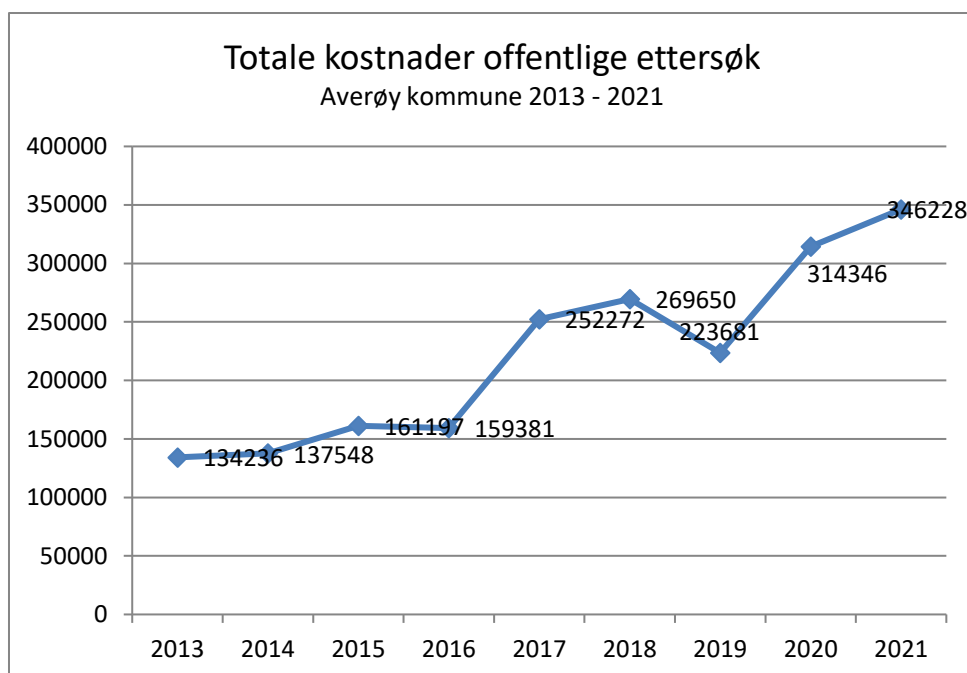
INNTEKTER	
Fellingsavgifter hjort 2020	160136
Kommunal overføring	230000
Tilskudd fra Miljødirektoratet jegerprøven	200
Tilskudd fra Miljødirektoratet for uttak av CWD-prøver	13500
	403836
UTGIFTER	
Ettersøk (kjøp av tjenester)	344832
Vakttelefon ettersøk	1396
Tilskudd til storvaldene	13000
Refusjon CWD	7000
	366228
Mva innbetalt	88307
Mva refundert	-88307
Overskudd 2021	37608
Tilbakeført kommunalt driftsbudsjett	-37608
Totalt brukt av kommunalt driftsbudsjett	192392
Inngående beholdning 01.01.2021	0
Utgående beholdning 31.12.2021	0

Kostnader ved kommunale ettersøk

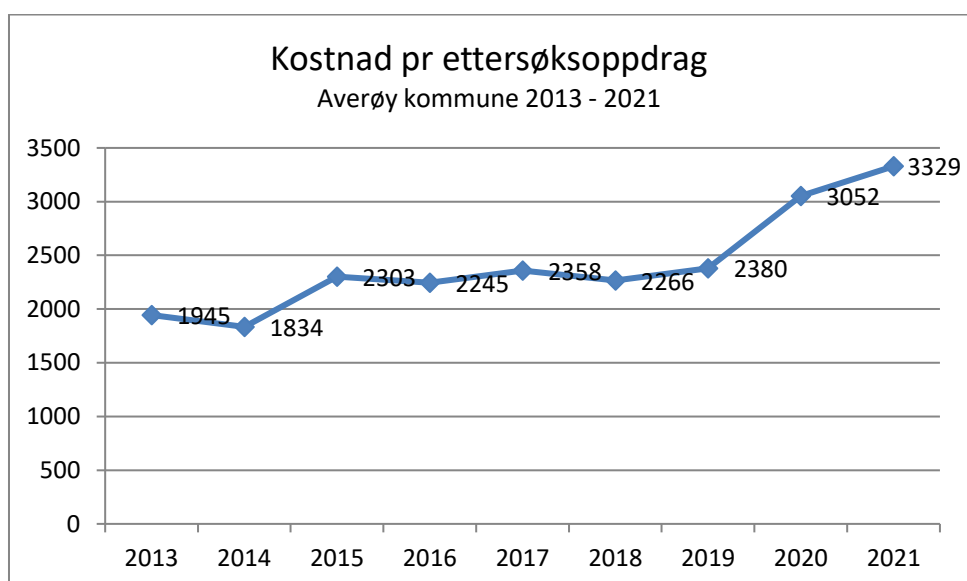
Nedenfor er en oversikt over kostnader og antall utrykninger med offentlige ettersøk. For årene 2013-2019 gjelder perioden fom. 16.11. året før tom. 15.11. i det inneværende året. For 2020 og 2021 gjelder tallene kalenderåret.



Figur 7. Antall utførte kommunale ettersøk. Averøy kommune i perioden 2013 – 2021.



Figur 8. Totale kostnader for offentlige ettersøk. Averøy kommune i perioden 2013-2021.



Figur 9. Kostnad pr ettersøksoppdrag. Averøy kommune i perioden 2013-2021.

10. Utfordringer

Manglende meldinger om viltpåkjørsler til politiet

Stadig får vi meldinger om at det er funnet dødt vilt på eller i nærheten av vei uten at påkjørselen er meldt inn til politiet. En stor andel av viltpåkjørslene blir meldt inn fra andre enn bilfører/passasjer i bilen som kjørte på dyret.

Det er derfor mange hjortevilt som blir skadet ved påkjørsler der bilfører ikke melder fra til politiet, og som det dermed ikke blir igangsatt ettersøk etter. Det medfører unødige dyrelidelser.

Manglende merking av påkjørselstedet

Mangelfull merking av påkjørselstedet er dessverre vanlig. Og skjer også at påkjørselstedet er merket på feil sted.

Når en skal starte et ettersøk etter et påkjørt hjortevilt er en helt avhengig av å sette hunden på sporet av det riktige dyret.

I løpet av et par timer kan det krysse mange rådyr eller hjorter bare på for eksempel en hundre meter lang strekning av veien. Dersom vi ikke vet eksakt hvor påkjørselstedet er, må vi søke med hund langs veien, kanskje over flere hundre meter. Vi må da utrede en rekke spor av kryssende hjortevilt.

Dette tar tid, er ressurskrevende, og kan i verste fall føre til at vi ikke finner sporet av det påkjørte dyret i det hele tatt fordi vi er på feil sted. Dette går utover dyrevelferden ved at skadde dyr blir vanskeligere å finne og avlive samt at det medfører unødige kostnader for kommunen.



Rådyrbukk som hadde satt seg fast i et fraslengt garn.

Foto Dag Bjerkestrand